

Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Філологічний факультет
Кафедра словацької філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з наукової роботи

проф. Студеняк І.П.

І.П. Студеняк 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасні тенденції у словацькій мові

Рівень вищої освіти	доктор філософії
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 – Філологія
Освітня програма	«Філологія»
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська, словацька

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні тенденції у словацькій мові» для аспірантів галузі знань **03 Гуманітарні науки** спеціальності **035 – Філологія, освітня програма 035 «Філологія»**.

Розробники: Буднікова Леся Томашівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри словацької філології.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри словацької філології

Протокол № 1 від «29» серпня 2019 року

Завідувач кафедри Петріца Н. М.

Схвалено науково-методичною комісією філологічного факультету

протокол № 5 від «4» вересня 2019 р.

Голова науково-методичної комісії

© _____, 2019 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2019 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 6	Рік підготовки: 1	
Загальна кількість годин – 180		
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 6	1, 2	1, 2
	Лекції:	
	30 год.	10 год.
	Практичні (семінарські):	
	30 год.	8 год.
Вид підсумкового контролю: написання статей, доповідей	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: залік,екзамен	Самостійна робота:	
	120 год.	162 год.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни є теоретична підготовка слухачів у напрямку вивчення сучасних тенденцій у словацькій мові на фонетичному, лексичному, морфологічному, синтаксичному та інших рівнях мови.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- соціолінгвістичну ситуацію у сучасній Словаччині;
- зовнішні та внутрішні причини змін у мові, а також темпи мовних змін;
- рівні підходи до проблеми мовної норми у сучасному суспільстві;
- новітні тенденції у словацькій мові на фонетичному, лексичному, морфологічному, синтаксичному та інших рівнях словацької мови;
- питання фонетичної і деривативної варіативності;
- проблему ствердіння м'яких приголосних;
- процеси сучасних термінологічних інновацій, які відбуваються у словацькій мові.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен уміти:

- ілюструвати теоретичний матеріал конкретними новітніми фактами словацької мови;
- визначати процеси, які формують мовні особливості сучасної словацької літературної мови;
- пояснювати внутрішньомовні та екстралінгвальні причини новітніх змін у словацькій мові;
- фіксувати і аналізувати нові орфоепічні тенденції, зокрема, варіантність вимови фонем /ŕ/;
- аналізувати мовні тенденції на фонетичному, морфологічному, лексичному та синтаксичному рівнях.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Сучасні тенденції у словацькій мові» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

Шифр НД: ВК. 2.1.2 за ОП: «Філологія» Актуальні аспекти теорії лексичної мотивації

Шифр НД: ВК.2.1.3 за ОП: «Філологія» Порівняльна граматики слов'янських мов

Шифр НД: ВК. 2.1.2 за ОП: «Філологія» Когнітивні дослідження лексики

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Сучасні тенденції у словацькій мові», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Сучасні передові концептуальні та методологічні знання з філології та суміжних галузей знань	1.1
Праці провідних вітчизняних та зарубіжних учених, наукових шкіл та фундаментальних праць у галузі дослідження.	1.2
Формулювати мету власного наукового дослідження в контексті світового наукового процесу, усвідомлювати його актуальність і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя.	2.1
Проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань.	2.3.
Формувати команду дослідників для вирішення локальної задачі (формулювання дослідницької проблеми, робочих гіпотез, збору інформації, підготовки пропозицій).	2.4
Формулювати наукову проблему з огляду на стан її наукової розробки та сучасні наукові тенденції.	2.5
Формулювати робочі гіпотези та моделі досліджуваної проблеми.	2.6
Аналізувати наукові праці з філології, виявляючи дискусійні та малодосліджені питання.	2.7
Здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми.	2.8
Визначати інформаційну цінність джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами.	2.9
Визначати принципи та методи дослідження, використовуючи міждисциплінарні підходи.	2.10

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Сучасні тенденції у словацькій мові»:

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття		60		60
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)	-	-	-	-
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
...				
Презентація		10		10
Реферат		10		10
Доповідь		20		20
...				
Разом		100		100

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Загальні тенденції розвитку мови

Тема 1. Зовнішні та внутрішні причини мовного розвитку.

Загальнонаціональна та літературна мова. Суспільна природа мови та мовної діяльності. Роль мови у формуванні національної свідомості. Закони розвитку мови.

Тема 2. Основні тенденції розвитку сучасної словацької літературної мови.

Розширення суспільних функцій мови. Інновації в лексичному складі. Лібералізація мови. Пуристичні тенденції в мові.

Тема 3. Сучасні тенденції до перегляду нормативних засад словацької літературної мови.

Поняття літературної мови. Нормативність сучасної словацької мови на рівні орфоєпії, лексики, морфології, синтаксису, фразеології, стилістики. Динамічний характер мовних норм. Усні та писемні різновиди літературної мови.

Модуль 2.

Активні інноваційні процеси у сучасній словацькій мові

Тема 4. Тенденції розвитку словацької фонетики та фонології.

Основні тенденції в розвитку норм вимови. Проблеми фонетичної варіативності. Варіантність вимови фонеми /ŕ/. Ствердіння м'яких приголосних. Фонетична адаптація іншомовних слів.

Тема 5. Тенденції розвитку сучасного словацького лексику.

Чинники стрімкого оновлення лексичного складу словацької мови. Основні семантичні процеси у сучасній словацькій лексиці. Зміни у словниковому складу словацької мови кінця XX – початку XXI ст. Джерела й способи оновлення словацької лексики.

Типи мовних інновацій. Різновиди лексичних інновацій. Лексичні запозичення.

Тема 6. Сучасні тенденції в розвитку словотворення.

Основні тенденції розвитку словотворчих засобів і способів словотворення сучасної словацької літературної мови. Оновлення словотвірних категорій у контексті тенденцій мовного розвитку. Тенденція до економії мовних засобів. Втрата активності певних засобів словотворення.

Тема 7. Нові тенденції в морфології словацької мови.

Формування морфологічних норм словацької літературної мови. з урахуванням найновіших досягнень словацького мовознавства. Варіантність відмінкових закінчень іменників. Зміни в граматичних категоріях іменників.

Тема 8. Нові явища в синтаксисі.

Нові явища у функціонуванні найуживаніших одиниць синтаксису. Інновації за приналежністю до синтаксичних одиниць. Інновації за специфікою синтаксичного зв'язку. Синтаксичні інновації за особливостями смислових відношень.

Тема 9. Інноваційні зсуви в стилях сучасної словацької мови.

Літературна мова та її стилі. Чинники інноваційних змін на стилістичному рівні. Стилістичні перетворення у лексиці. Інноваційні процеси в межах певних функціональних стилів. Специфіка спілкування в різних комунікативних сферах. Інтернет-комунікація.

6.2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
Л		п	лаб	інд	с.р.	Л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Загальні тенденції розвитку мови												
Тема 1. Зовнішні та внутрішні причини мовного розвитку		3	3			20		2	1			30
Тема 2. Основні тенденції розвитку сучасної словацької літературної мови		3	3			20		1	1			30
Тема 3. Сучасні тенденції до перегляду нормативних засад словацької літературної мови		4	4			20		1	1			21
Разом за змістовим модулем 1		10	10			60		4	3			81

Модуль 2												
Змістовий модуль 2. Активні інноваційні процеси у сучасній словацькій мові												
Тема 4. Тенденції розвитку словацької фонетики та фонології		4	4			10		1	1			10
Тема 5. Тенденції розвитку сучасного словацького лексикону		4	4			10		1	1			10
Тема 6. Сучасні тенденції в розвитку словотворення		4	4			10		1	1			10
Тема 7. Нові тенденції в морфології словацької мови		4	4			10		1	1			21
Тема 8. Нові явища в синтаксисі		2	2			10		1	1			10
Тема 9. Інноваційні зсуви в стилях сучасної словацької мови		2	2			10		1				20
Разом за змістовим модулем 2		20	20			60		6	5			81
Усього годин	180	30	30			120		10	8			162

6. 3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Кількість годин стаціонар	Кількість годин заочна форма
Тема 1. Зовнішні та внутрішні причини мовного розвитку.	3	1
Тема 2. Основні тенденції розвитку сучасної словацької літературної мови	3	1
Тема 3. Сучасні тенденції до перегляду нормативних засад словацької літературної мови	4	1
Тема 4. Тенденції розвитку словацької фонетики та фонології	4	1
Тема 5. Тенденції розвитку сучасного словацького лексикону	4	1
Тема 6. Сучасні тенденції в розвитку словотворення	4	1
Тема 7. Нові тенденції в морфології словацької мови	4	1
Тема 8. Нові явища в синтаксисі	2	1
Тема 9. Інноваційні зсуви в стилях сучасної словацької мови	2	
Разом	30	8

6.4. САМОСТІЙНА РОБОТА

Назва теми	Кількість годин	Кількість годин заочна форма
Тема 1. Зовнішні та внутрішні причини мовного розвитку.	20	30
Тема 2. Основні тенденції розвитку сучасної словацької літературної мови	20	30
Тема 3. Сучасні тенденції до перегляду нормативних засад	20	21

словацької літературної мови		
Тема 4. Тенденції розвитку словацької фонетики та фонології	10	10
Тема 5. Тенденції розвитку сучасного словацького лексикону	10	10
Тема 6. Сучасні тенденції в розвитку словотворення	10	10
Тема 7. Нові тенденції в морфології словацької мови	10	21
Тема 8. Нові явища в синтаксисі	10	10
Тема 9. Інноваційні зсуви в стилях сучасної словацької мови	10	20
Разом	120	162

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Dolník J. A kol. Morfológické aspekty súčasnej slovenčiny. Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2010. 464 s.
2. Dolník J. Teória spisovného jazyka (so sretel'om na spisovnú slovenčinu). Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied. Bratislava 2010. 301 s.
3. Dolník J. Princípy stavby, vývinu a fungovania slovenčiny. Bratislava: Stimul 2003. 138 s.
4. Furdík J. Slovtvorná motivácia a jej jazykové funkcie. Levoča: Modrý Peter 1993. 200 s.
5. Furdík J. Slovenská slovtvorba (teória, opis, cvičenia). Ed. M. Ološtiak. Prešov: Náuka 2004. 200 s.
6. Furdík J. Život so slovtvorbou a lexikológiou. Eds. M. Ološtiak – L. Gianitsova-Ološtiaková. Košice: Vydavateľstvo LG 2005. 472 s.

Допоміжна література

1. Kesselová J. a kol. Spojky a spájacie prostriedky v slovenčine. Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2013. 312 s.
2. Liptáková E. Okazionalizmy v hovorenej slovenčine. Prešov: Náuka 2000. 146 s.
3. Budnikovová L. Vývin a stav ukrajinskej a slovenskej slovtvornej terminológie. // Jazykovedná terminológia v slovanskom kontexte. Editorka: doc. Mgr. Marta Vojteková, PhD. Prešov. Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove Opera linguistica 23/2018, 2018. S. 97-110.

Інформаційні ресурси

1. juls.savba.sk
2. slovník.juls.savba.sk
3. korpus.sk
4. terminologickyportal.sk
5. jazykovaporadna.sme.sk

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)